

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenne 2025 -ohjelma

27.3.2017

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenne 2025

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenne 2025 –ohjelmaa noudatetaan tavoitteellisena ohjelmana muuhun kuntien suunnitteluun nähden.

Päätavoite

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenne on helppokäyttöistä, ympäristöystävällistä ja sujuvaa.

Toimenpiteet tavoitteen saavuttamiseksi

Maankäyttö

Maankäytössä vähintään 80 % asuntorakentamisesta ja 60 % elinkeinorakentamisesta ohjataan vahvan joukkoliikenneverkon palvelualueelle. Kävelymatkan lähimmälle pysäkillä asuntoalueilla ja työpaikka-alueilla tulee olla joukkoliikenteen käyttöä tukevaa.

Asiakaslähtöinen informaatio ja lippujärjestelmä

Hyvä informaatio- ja lippujärjestelmän kehittäminen tukee joukkoliikenteen helppokäyttöisyyttä. Joukkoliikenteen reaaliaikainen matkustajainformaatio toteutetaan vuosina 2017-2019. Vuonna 2020 pääliikenneasema, solmupysäkit ja vilkkaat pysäkit on varustettu reaaliaikaisilla näytöillä ja reaaliaikainen aikatauluinformaatio kattaa kaikki pysäkit.

Rahoitus

Panostus joukkoliikenteen palvelukykyyn nostetaan vuoteen 2025 mennessä tasoon 40 €/asukas.* Lippujen hintataso säilytetään kilpailukykyisenä ja houkuttelevana ja vuorotarjontaa lisätään. Selvitetään mahdollisuudet tukea matkustajamäärien kasvua maksuvyöhykkeitä muuttamalla ja lippujen hinnoittelulla. Lippujen hintojen kehittämiseksi käynnistetään vyöhykejako selvitys.

*Sidotaan kuluttajahintaindeksiin 9/2016

Joukkoliikenteen toimintaedellytykset ja matkaketjut

Joukkoliikenteen sujuvuutta parannetaan ja pyöräilyverkostoa kehitetään osaksi joukkoliikennejärjestelmää. Matkaketjujen toimivuutta parannetaan pääliikenneasemaa ja solmupysäkkejä kehittämällä, kävelyn ja pyöräilyn toimintaedellytyksiä parantaen sekä henkilöautojen yhteiskäyttöä edistämällä.

Maaseutuliikenne

Maaseudun joukkoliikenneyhteydet tukeutuvat päätiiverkoston. Maaseudulla tavoitteena on eri kuljetusten entistä laajempi yhdistely kokeilujen kautta. Hankintoja kehitetään siten, että kalusto on koko päivän tilaajan käytössä.

Ympäristöystävällisyys

Sähköiseen ja muutoin vähäpäästöisempään joukkoliikenteeseen siirrytään kaupunkiliikennealueella vaiheittain vuodesta 2022 alkaen.

Markkinointi

Joukkoliikenteen markkinointia tehdään yhteistyössä eri tahojen kanssa etsien innovatiivisia ratkaisuja. Markkinointiin osoitetaan erillinen määräraha.

Palvelujen järjestäminen

Kaupunkiseudulle tavoitellaan joukkoliikenteessä parempaa palvelutasoa, mitä markkinaehtoisesti syntyisi.

TIIVISTELMÄ

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenne 2025 –ohjelmalla tuetaan Kuopion kaupunkistrategiassa ja Siilinjärven kuntastrategiassa asetettujen tavoitteiden toteutumista ja sitä noudatetaan tavoitteellisena ohjelmana kaikkeen kuntien suunnitteluun nähden.

Joukkoliikenneohjelman päätavoitteena on, että Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenne on helppokäyttöistä, ympäristöystävällistä ja sujuvaa. Osatavoitteiksi asetettiin maankäytön ja joukkoliikenteen vuorovaikutus, seudun elinvoiman ja taloudellisen kehityksen tukeminen, keskusurten kaupunkiseutujen edelläkävijäisyys, asiakastytyvyyden parantaminen ja joukkoliikennematkustuksen kasvu.

Joukkoliikenne 2025 -ohjelma syntyi yhteistyössä asukkaiden, opiskelijoiden, asiantuntijoiden sekä seudun keskeisten toimijoiden ja päätöksentekijöiden kanssa. Sen tehtävänä on toimia ohjeena joukkoliikenteen kehittämistyössä.

Ohjelmassa on määritetty toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi. Näitä ovat maankäytön ohjaaminen vahvan joukkoliikenneverkon alueelle, vuorotarjonnan lisääminen kysynnältään suurimmilla alueilla sekä uusilla maankäyttöalueilla, matkustajainformaatio- ja lippujärjestelmän kehittäminen, matkustajamäärien kasvua tukeva lippujen hinnoittelu, joukkoliikenteen toimintaedellytysten ja matkaketjujen parantaminen, nykyisten kuljetusten entistä parempi yhteensovittaminen maaseudulla, kaluston ympäristöystävällisyyden lisääminen ja sähköisen liikenteen aloittaminen sekä markkinoinnin vahvistaminen.

Toimenpiteiden toteuttaminen edellyttää rahallisen panostuksen kasvattamista vuositasolla 27 €:sta/asukas 40 €:oon/asukas. Kaupunkiseudun nykyinen rahoitus, noin 3,5 M€/vuosi, nousee ohjelman mukaan 6,2 M€/vuosi vuoteen 2025 mennessä. Merkittävin osuus rahoituksesta kohdistuu vuorotarjonnan lisäämiseen maankäytön kehityksen mukaisesti. Lippujen hinnoittelulla tuetaan matkustajamäärätavoitteen saavuttamista. Lippujen hinnoittelun kehittämiseksi käynnistetään vyöhykejä koselvyys kaupunkiliikenteen maksuvyöhykkeiden mahdollisista muutoksista.

Tavoitteena on matkustajamäärien kasvaminen vuoteen 2025 mennessä 20 %:lla eli 1,2 miljoonalla matkustajalla. Seudun kilpailukyky paranee, kun seudulla on ensiluokkainen joukkoliikennejärjestelmä ja asiakastytyvyys on korkea. Tiiviin maankäytön, joukkoliikenteen sekä kävelyn ja pyöräilyn suunnittelun yhteensovittamisen ansiosta helppokäyttöinen ja sujuva joukkoliikennejärjestelmä pystytään tuottamaan tehokkaasti, ja suunnittelu tuottaa asumisviihtyvyydeltään ja elinkeinotoiminnan tarpeiden näkökulmasta laadukasta ympäristöä.

Joukkoliikenneohjelma vastaa osaltaan seudun kiristyviin kasvihuonekaasujen päästötavoitteisiin. Ilmanlaatu parantuu lähipäästöjen osalta uuden vähäpäästöisemmän kaluston ja sähköbussien myötä. Ohjelman mukaan Kuopion kaupunkiseudulla vuonna 2025 liikennöi 10 sähköbussia. Samalla edistetään muun kaluston ympäristöystävällisyyttä.

Kun maaseudulla pystytään yhdistelemään kuljetustarpeita, palvelutason säilyminen turvataan ja erilliskuljetusten määrä vähenee.

Palvelutason määrittely on tarkistettu maankäytön kehittymisen mukaiseksi. Palvelutasoa parannetaan erityisesti alueilla, joille on tulossa uutta maankäyttöä ja siten matkustajamäärät ovat kasvamassa. Lisäksi on huomioitu Kuopioon viime vuosina liittyneet uudet kunnat.

Joukkoliikenteen liikennöinnin kilpailuttamisohjelma tukee asetettuja tavoitteita nykyistä ympäristöystävällisemmän kaluston vaatimuksilla. Kilpailuttamisohjelmassa esitetään bruttomalliin siirtymistä seuraavissa kilpailuissa eli vaiheittain. Tätä varten vahvistetaan tilaajan suunnitteluresursseja.

ESIPUHE

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta on päättänyt lokakuussa 2015 käynnistää Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenne 2025 -ohjelman laatimisen. Konsultiksi on valittu puitesopimuksen kautta kilpailuttamalla WSP Finland Oy. Työssä on otettu huomioon Kuopion kaupungin ja Siilinjärven kunnan strategiat sekä toiminnallisen kaupunkiseudun LOIKKA 2030-rakennemalli, jossa on tarkasteltu maankäytön, asumisen ja liikenteen kokonaisuutta.

Työn tuloksena on Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenne 2025 -ohjelma ja sen edellyttämät toimenpiteet. Ohjelma on määritetty realistiseksi ja valitut toimenpiteet varmistavat esitettyjen tavoitteiden saavuttamisen. Se ohjaa seudun joukkoliikenteen kehittämistä ja muuta kuntien toimintaa ja kehittämistä niiltä osin, kun ratkaisut vaikuttavat joukkoliikenteeseen. Joukkoliikenneohjelman toteutumista seurataan vuosittain, ja se päivitetään kerran valtuustokaudessa.

Työssä on lisäksi päivitetty joukkoliikenteen palvelutason määrittely. Joukkoliikennelain 4 § velvoittaa joukkoliikenteestä vastaavia toimivaltaisia viranomaisia määrittämään joukkoliikenteen palvelutason määräajoin.

Kilpailuttamisohjelman tavoitteena on ollut tuottaa näkemys, millä tavoin seudun joukkoliikennettä tulevaisuudessa kilpailutetaan. Tätä varten on arvioitu nykyisen kannusteurakamallin ja bruttomallin sopivuutta Kuopion kaupunkiseudulle.

Työtä on ohjannut ohjausryhmä, johon ovat kuuluneet:

Veijo Karkkonen, pj.	Kuopion seudun joukkoliikennelautakunta, pj.
Saara Hämäläinen	Kuopion seudun joukkoliikennelautakunta, vpj.
Jukka Pulkkinen	Kuopion kaupunginhallituksen edustaja
Marjaana Pitkänen	Siilinjärven kunnanhallituksen edustaja
Jani Reinikainen	Kuopio, joukkoliikennepäällikkö, 31.10.2016 asti
Juha Romppanen	Kuopio, yleiskaavajohtaja
Sirpa Lätti-Hyvönen	Kuopio, talous- ja strategiajohtaja
Martti Lätti	Kuopio, va. suunnittelujohtaja, 24.8.2016 alkaen

Työtä on ohjannut projektiryhmä, johon ovat kuuluneet:

Jani Reinikainen, pj.	Kuopio, joukkoliikennepäällikkö, 31.10.2016 asti
Juha Romppanen	Kuopio, yleiskaavajohtaja
Jussi Niilahti	Kuopio, kaupunkisuunnittelija
Seija Pasanen	Kuopio, joukkoliikenneinsinööri
Tero Myyryläinen	Kuopio, joukkoliikenneinsinööri
Paula Liukkonen	Kuopio, suunnitteluinsinööri
Pekka Kauhanen	Siilinjärvi, talouspäällikkö, joukkoliikennevastaava
Timo Nenonen	Siilinjärvi, kaavapäällikkö

Konsulttina työssä on ollut WSP, jossa työstä ovat vastanneet Susanna Kaitanen ja Simo Airaksinen. Lisäksi työssä ovat olleet mukana Antti Kataja, Mari Siikonen, Ulla Tikkanen, Jenni Hyttinen, Tomi Jaskari ja Ilmari Pyykkö. Alikonsulttina on ollut Route 96 Consulting, jossa työstä on vastannut Matti Lahdenranta. Hän on vastannut erityisesti kilpailuttamisohjelmasta, mutta on osallistunut koko työhön erityisasiantuntijana.

SISÄLTÖ

I OSA:	JOUKKOLIIKENNE 2025 -OHJELMA.....	6
1.	Tavoitteet ja toimenpiteet.....	6
2.	Seuranta ja päivitys	8
II OSA:	TOIMINTAYMPÄRISTÖ.....	11
3.	Joukkoliikenteen järjestäminen Kuopion kaupunkiseudulla	11
4.	Matkustajamäärät ja joukkoliikenteen tunnusluvut.....	12
5.	Maankäytön kehittämistavoitteet.....	13
III OSA:	TOIMENPITEET JA VAIKUTUSTEN ARVIOINTI	14
6.	Palvelutason määrittäminen.....	14
7.	Palvelusokriteeristö	18
8.	Kilpailuttamisohjelma	22
9.	Vaikutusten arviointi	30
10.	Joukkoliikenneohjelman jatkotyöt.....	33
IV OSA:	LIITTEET	34
	Liite 1: Palvelutason määrittämisen nykytila ja ohjeistus päivitykseksi.....	34
	Liite 2: Esitys tulevista liikenteen kilpailutuksista	41
	Liite 3: Kaupunkiseudun nykyisen kilpailutetun bussiliikenteen kohteet.....	45
	Liite 4: Asukaskysely	46
	Liite 5: Kysely tilaajille ja liikenteenharjoittajille	56
	Liite 6: Keskeisten toimijoiden haastattelut	58
	Liite 7: Future Lab -työpajat.....	60
	Liite 8: Tavoitetyöpaja	61

I OSA: JOUKKOLIIKENNE 2025 -OHJELMA

I. TAVOITTEET JA TOIMENPITEET

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenneohjelmaa on työstetty kuntien edustajien kanssa työpajoissa ja sidosryhmien näkemyksiä on kuultu haastatteluin. Lisäksi seudun asukkaiden näkemyksiä on kartoitettu kyselytutkimuksella ja nuoret ovat ideoineet työpajoissa.

Ohjelman päätavoitteena on:

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenne on helppokäyttöistä, sujuvaa ja ympäristöystävällistä

Päätavoitteen kulmakivinä ovat:

- *Maankäytön ja joukkoliikenteen vuorovaikutus*
- *Seudun elinvoiman ja taloudellisen kehityksen tukeminen*
- *Keskisuurten kaupunkiseutujen edelläkävijyys*
- *Asiakastyytyvyyden parantaminen ja joukkoliikennematkustuksen kasvu*

Joukkoliikenneohjelma on määritetty realistiseksi siten, että esitetyt toimenpiteet varmistavat tavoitteiden saavuttamisen. Ohjelman toteutumista seurataan vuosittain ja se tarkistetaan kerran valtuustokaudessa.

Maankäytön kehittäminen tukee joukkoliikenteen käytön kasvua samalla, kun joukkoliikenteen edistäminen mahdollistaa maankäytön toteuttamisen. Kun asuminen, työpaikat ja palvelut sijaitsevat LOIKKA 2030 -kaupunkirakennemallin mukaisesti joukkoliikenteen runkoreittien varrella, mahdollistaa se joukkoliikenteen käytön päivittäisillä matkoilla.

Joukkoliikenne tukee **seudun elinvoimaa ja taloudellista kehitystä**. Toimiva joukkoliikenne houkuttelee seudulle asukkaita ja tarjoaa tasapuoliset kulkumahdollisuudet eri liikkujaryhmille, koska kaililla ei ole mahdollista käyttää liikkumiseen omaa autoa. Hyvä joukkoliikenne lisää alueen yritysten houkuttelevuutta, mikä voi helpottaa työntekijöiden saatavuutta ja asiakkaiden pääsyä palveluihin.

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenne on **keskisuurten kaupunkiseutujen edelläkävijä**. Tavoitteena on, että edelläkävijyys näkyy matkustajamäärissä, asiakastyytyvyydessä, asiakasnäkökulman painottamisena, korkeana kulkumuoto-osuutena ja joukkoliikennepalveluiden ympäristöystävällisenä tuottamisena. Edelläkävijyys on mahdollista, kun maankäytön suunnittelussa sovelletaan joukkoliikennekaupungin periaatteita. Tällöin tiheä vuorotarjonta on mahdollista tarjota hajaantunutta maankäyttöratkaisua tehokkaammin ja vähäisemmällä subventiolla. Edelläkävijyyttä on myös joukkoliikenteen tiivis nivoutuminen kaupunkiseudun kehitykseen.

Matkustajamäärän kasvutavoite on 20 % vuoteen 2025 mennessä. Vertailuajankohtana ovat vuoden 2016 matkustajamäärät. Tavoitteena on myös, että asukkaiden kokema liikkumisen palvelutaso parantuu.

Maankäytön suunnittelussa tavoitteena on, että vähintään 80 % asuntorakentamisesta ja 60 % elinkeinorakentamisesta ohjataan kaavoituksen ja tonttitarjonnan keinoin vahvan joukkoliikenneverkon palvelualueelle. Vahvalla joukkoliikenneverkolla tarkoitetaan Kuopion ja Siilinjärven kaupunkiliikenteen palvelualueita. Tavoitteena on, että kävelymatkan lähimmälle pysäkillä tulee olla joukkoliikenteen käyttöä tukevaa. Kuopiossa kävelymatka lähimmälle pysäkillä on asuntoalueilla noin 250 metriä ja työpaikka-alueilla noin 400 metriä.

Kun asuminen, työpaikat ja palvelut sijaitsevat kävelymatkan päässä vahvan joukkoliikenneverkon pysäkeiltä, päivittäiset matkat sujuvat joukkoliikenteellä. Tällöin sovelletaan joukkoliikennekaupungin periaatteita joukkoliikennettä tukevasta maankäytön kehittämisestä. Tämä tukee joukkoliikenteen matkustajamäärien kasvattamista. Kun joukkoliikenteen matkustajamäärät kasvavat, voidaan liikennettä hoitaa nykyistä enemmän lipputuloin tai lisätä tarjontaa matkustajamäärien kasvattamiseksi. Mikäli vuorovälejä saadaan tihennettyä, ovat matkustajat valmiit kävelemään osin pidempiä matkoja.

Asiakaslähtöisten informaatio- ja lippujärjestelmien kehittäminen tukee joukkoliikenteen helppokäyttöisyyttä. Marraskuussa 2016 käynnistyneen EU-rahoitteisen viisaan liikkumisen hankkeeseen kuuluu mm. joukkoliikenteen reaaliaikaisen matkustajainformaation toteuttaminen vuosina 2017-2019. Tavoitteena on, että vuonna 2020 pääliikenneasema, solmupysäkit ja vilkkaimmat pysäkit on varustettu reaaliaikaisilla näytöillä ja reaaliaikainen aikatauluinformaatio kattaa kaikki pysäkit.

Joukkoliikenteen käytön kannalta on tärkeää hyvä aikataulu- ja reitti-informaatio sähköisenä ja painettuna. Asiakaslähtöisyyttä ja käyttäjäystävällisyyttä pyritään yleisesti vahvistamaan joukkoliikenteen palvelua kehittämällä mm. palvelumuotoilun avulla. Asiakastytyväisyyttä seurataan säännöllisesti toteutettavilla asiakastytyväisyyskyselyillä.

Joukkoliikenteen rahoitusta kasvatetaan vuoteen 2025 mennessä noin 40 €/oon/asukas. Rahoitusta lisäämällä on mahdollista saavuttaa asetettu tavoite matkustajamäärien kasvattamisesta 20 % vuoteen 2025 mennessä. Rahoituksen kasvattaminen mahdollistaa ohjelman toimenpiteiden toteuttamisen. Kaupunkiseudun väestömäärän kasvu lisää osaltaan joukkoliikenteen rahoitustarvetta, mutta myös uusien alueiden tarjonta edellyttää lisärahoitusta. Maankäytön kehittymisen edellyttämän tarjonnan lisäyksen kustannusvaikutukset on huomioitu joukkoliikenteen rahoituksen nostamisessa. Siilinjärven kunnan rahoituksen kasvua kohdennetaan Kuopion ja Siilinjärven välisten lippujen hintojen alentamiseen.

Lippujen hinnoittelulla tuetaan matkustajamäärien kasvutavoitetta. Lisäksi selvitetään nykyisten maksuvyöhykkeiden muutosmahdollisuudet erityisesti kaupunkiliikennealueella (vyöhykkeet A ja B) matkustajamäärien kasvutavoitteen saavuttamiseksi.

Joukkoliikenteen toimintaedellytysten ja matkaketjujen parantamiseksi osoitetaan erillinen määräraha. Joukkoliikenteen edellytyksiä parantavat sujuvoittamiseen liittyvät toimenpiteet, esimerkiksi liikennevaloetuedut ja fyysiset etuusjärjestelyt, kuten bussikaistat ja tavanomaisesta poikkeavat etuusjärjestelyt risteyksissä. Matkaketjujen toimivuutta edistetään esimerkiksi liityntäpyöräpysäköinnillä ja mahdollisilla kaupunkipyörillä. Kävelyetäisyydet lähimmälle pysäkillä olemassa olevilla alueilla selvitetään ja tehdään tarvittavat muutokset. Muutoksissa otetaan huomioon vanhusväestö etenkin alueilla, joilla vanhuksia liikkuu paljon. Matkaketjujen toimivuutta parannetaan rakentamalla pääliikenneasema ja kehittämällä solmupysäkkejä. Myös lentoaseman yhteyksiä parannetaan. Joukkoliikenteen rinnalla kehitetään kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä sekä henkilöautojen yhteiskäyttöä. Kun oman auton omistamisen tarve eri toimenpitein vähenee, lisää se myös joukkoliikenteen käyttöä.

Maaseutuliikenteessä tavoitteena on eri kuljetusten nykyistä parempi yhdistely. Hankinnat tehdään niin, että yhdistelyjä voidaan laajentaa kokeilujen kautta. Tavoitteena on kokeilla, millä tavoin nykyisin koulukuljetuksissa käytettävää kalustoa voitaisiin hyödyntää päivällä kutsuohjatussa asiointiliikenteessä. Tällä tavoin maaseudun palvelutasoa ja asiointimahdollisuuksia voidaan parantaa hyvin vähäisin lisä kustannuksin.

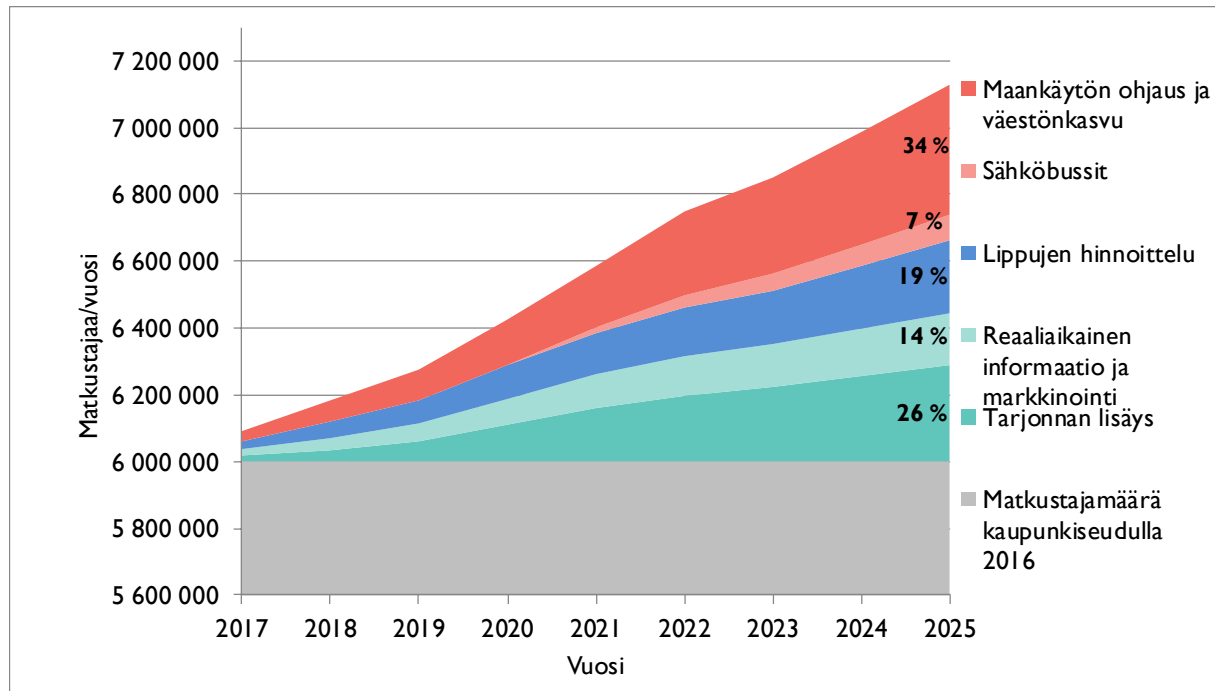
Ympäristöystävällistä joukkoliikennepalveluiden tuottamista edistetään siirtymällä vähitellen sähköiseen tai muutoin vähäpäästöisempään joukkoliikenteeseen kaupunkiliikennealueella. Sähköiseen liikenteeseen siirrytään vähitellen vuodesta 2022 alkaen siten, että vuonna 2025 liikenteessä on kaikkiaan 10 sähköbussia. Muun kaupunkiliikenteen kaluston osalta vaaditaan Euro 5- ja 6-päästönormit täyttävää kalustoa. Kilpailutetun liikenteen alkaessa vuonna 2014 kaupunkiseudulla otettiin käyttöön 39 uutta bussia, jotka täyttävät Euro 6 -päästönormit ja ovat siten ympäristöystävällisiä. Taloudellisesti on perusteltua, että vuonna 2014 käyttöön otettu kalusto kelpaa liikenteeseen, kun kohteet seuraavan kerran kilpailutetaan. Muiden ympäristöystävällisten käyttövoimien mahdollisuudet alueen joukkoliikenteessä selvitetään.

Markkinointiin osoitetaan vuosittain erillinen määräraha. Tulevina vuosina markkinointia edistetään merkittävästi palvelumuotoilu-, viestintä- ja markkinointisuunnitelman ja myös viisaan liikkumisen hankkeen avulla. Markkinointiin liittyviä toimenpiteitä viisaan liikkumisen hankkeessa ovat mm. joukkoliikenteen yhtenäisen ilmeen luominen, työntekijöiden opastus liikkumisen valinnassa ja tulevien viisaiden liikkujien valmennus. Tulevien viisaiden liikkujien valmennuksesta on saatu hyviä kokemuksia

mm. Jyväskylässä, jossa matkustajamääriä on pyritty kasvattamaan opastamalla koululaisia joukkoliikenteen käyttöön.

Palvelujen järjestäminen perustuu tilaaja-tuottajamalliin. Kuopion kaupunki vastaa Kuopion ja Siilinjärven joukkoliikenteen toimivaltaisen viranomaisen tehtävistä ja edistää joukkoliikenteen toimivuutta toimivalta-alueella yhdessä muiden toimivaltaisten viranomaisten kanssa. Kuopiossa joukkoliikenneyksikön tehtäviin kuuluvat avoimen joukkoliikenteen lisäksi koululaiskuljetukset, sosiaalihuolto- ja vammaispalvelulain mukaiset kuljetukset sekä matkojenyhdistelykeskuksen (MYK) toiminta. Eri kuljetusten suunnittelu samassa organisaatiossa mahdollistaa resurssien tehokkaamman käytön. Maakuntaudistuksen yhteydessä tehtäväjakoon saattaa tulla muutoksia.

Kuvassa 1 esitetään keskeiset ohjelman toimenpiteet matkustajamäärätavoitteeseen pääsemiseksi. Kuva esittää matkustajamäärätavoitteen jakautumista, kun tavoitteena on matkustajamäärien kokonaiskasvu 20 %:lla vuoteen 2025 mennessä.

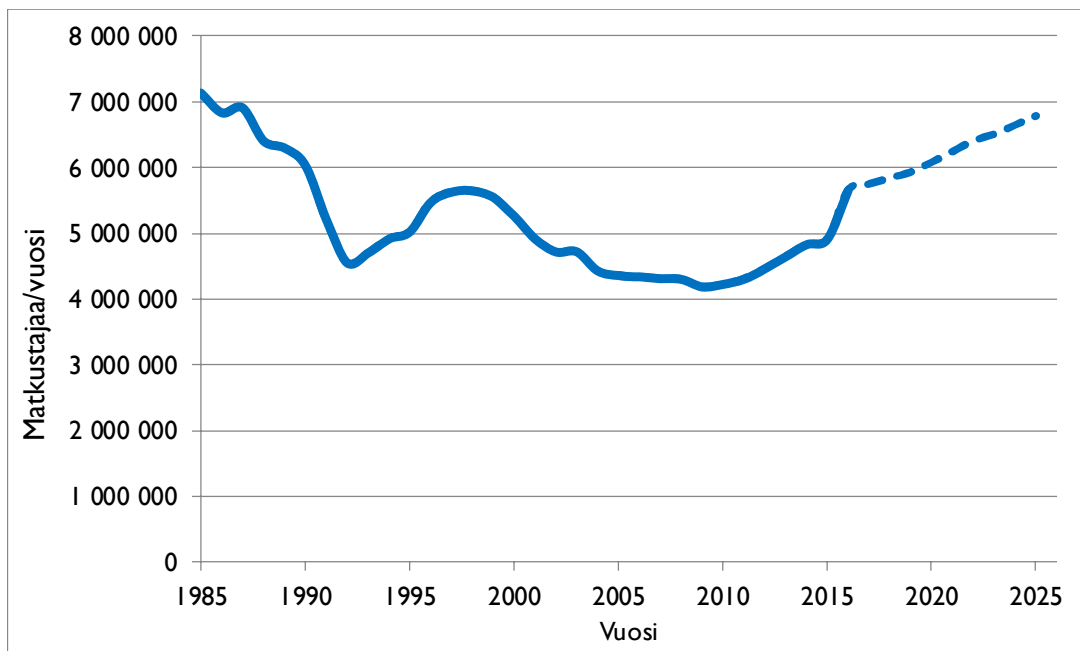
Kuva 1. Matkustajamäärätavoitteen jakautuminen joukkoliikenneohjelman eri toimenpidekokonaisuuksiin.

2. SEURANTA JA PÄIVITYS

Joukkoliikenneohjelman tavoitteiden saavuttamista seurataan vuosittain määritetyillä tunnusluvuilla, jotka ratkaistaan jatkotyönä käynnistyvässä selvityksessä. Tulokset raportoidaan kaupunkiseudun joukkoliikenteen vuosiraportoinnissa.

Vuosiseurannan yhteydessä tulee arvioida toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset ja niiden vaikutukset ohjelmaan ja sen tavoitteisiin. Ohjelman tarkistus ja päivitys tehdään kerran valtuustokaudessa. Ohjelman kevyet päivitykset tehdään tarvittaessa.

Joukkoliikenneohjelman toteuttamisen tuloksellisuutta kuvaa keskeisesti seudun matkustajamäärien kehittyminen. Seuraavassa kuvassa on esitetty ohjelmaa edeltävä vuosikymmenten aikainen matkustajamäärien kehitys Kuopion kaupunkiliikenteessä sekä joukkoliikenneohjelman mukainen tavoiteltu kehittyminen aikajaksolla 2017–2025.

Kuva 2. Joukkoliikenteen matkustajamäärän kehitys Kuopion kaupunkiliikenteessä vuosina 1985–2016 ja joukkoliikenneohjelman mukainen tavoiteltu matkustajamäärien kehittyminen vuosina 2017–2025.

Joukkoliikenneohjelman tavoitteiden vuotuista seurantaan tehdään taulukossa 2 esitettyjen tunnuslukujen avulla. Vuosittaiset matkustajamäärätavoitteet on kirjattu taulukkoon 1.

Taulukko 1. Vuosittainen matkustajamäärätavoite (sis. kaupunki- ja maaseutuliikenteen).

Vuosi	Matkustajamäärätavoite/vuosi
2016	6 000 000
2017	6 090 000
2018	6 180 000
2019	6 270 000
2020	6 420 000
2021	6 590 000
2022	6 750 000
2023	6 850 000
2024	7 000 000
2025	7 130 000

Taulukko 2. Joukkoliikenneohjelman tavoitteiden toteutumisen seuranta.

Tavoite	Seurattava tunnusluku	Huomioita tunnuslukujen seurantaan
Matkustajamäärien kasvu +20 % (2016–2025)	Matkustajamäärä/vuosi	Tavoitteen saavuttaminen edellyttää noin 2 % vuosittaista kasvua.
Keskisuurten kaupunkiseutujen edelläkävijyys	Joukkoliikennekaupungin periaatteiden ylläpito maankäytön suunnittelussa Joukkoliikennematkustaminen asukasmäärään nähden [jl-nousua/as/talviarkivrk] Tarjonnan tehokkuus: kokonaiskustannukset/matkustaja [€/matkustaja] Asiakastyytyväisyys	Matkustajamäärien kausivaihtelun vuoksi voidaan valita tarkasteluun esim. kunkin vuoden kuukaudet 3–5, joiden perusteella lasketaan matkustajamäärä arkivuorokautta kohden.
Ympäristöystävällisyys Maankäyttö: vähintään 80 % asuntorakentamisesta ja 60 % elinkeinorakentamisesta ohjataan vahvan joukkoliikenneverkon alueelle. Kävelymatkan lähimmälle pysäkillä tulee olla joukkoliikenteen käyttöä tukevaa.	Linjakm/päästöluokka Kuopiossa uuden asunto- ja elinkeinorakentamisen osuus vahvan joukkoliikenneverkon alueella siten, että kävelyetäisyys pysäkeille on asuinalueilla noin 250 metriä ja työpaikka-alueilla 400 metriä. Asuntorakentamisessa tarkastellaan asuntojen määrää ja elinkeinorakentamisessa kerrosalojen määriä. Siilinjärven uusilla rakentamisalueilla vahvan joukkoliikenneverkon alueella kävelyetäisyys pysäkeille on joukkoliikenteen käyttöä tukevaa.	Päästöluokaksi lasketaan myös esim. sähkö
Palvelujen järjestäminen ja maaseutuliikenne	Kokeilujen toteuttaminen eri kuljetusten yhdistelemisestä ja niiden vaikuttavuuden arviointi.	Esim. palveluautojen lukumäärä, liikennöintikustannukset ja matkustajamäärät
Rahoitus	Kokonaispanostus (subventio) €/as	Rahoituksen kasvu suhteessa matkustajamäärän kasvutavoitteeseen. Tasainen kasvu edellyttää joukkoliikenteen määrärahan kasvattamista noin 6,5 %/v. Subventio on noin 40 €/asukas vuoteen 2025 mennessä.
Joukkoliikenteen sujuvuus	Aikataulunopeus [km/h]	